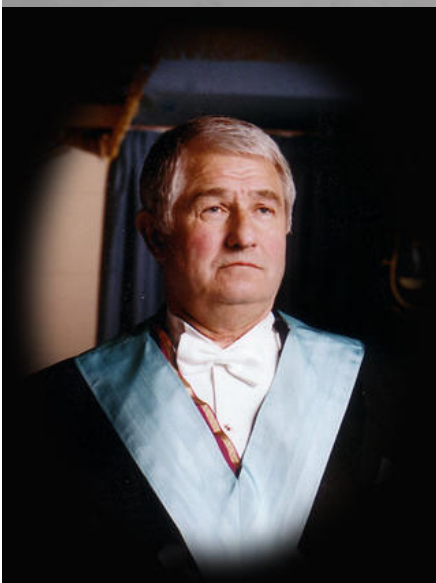

NUDA VERITAS

Organ for St. Johanneslogen St. Michael til den gyldne Stjerne Nr. 2-Desember 2007 14. årgang

Kjære brødre

Etter en lang og fin sommer med mye bra vær, med fritidssysler og ferietid er vi nå i gang med høstsemesteret i logen. Høsten var tidsmessig i rute i år, ved tiendebyttetider var regnet og vinden ”endelig” kommet. Litt ubeleilig for de fleste var det vel, at vinteren og snøen kom så tidlig, men vi må som kjent være fornøyd med det vi får.

Hva har så skjedd med Stiftsgården i løpet av sommeren? - Planen var at huset skulle få et nytt strøk med maling. Bygningen hadde bare ett strøk fra før, foruten grunningen.

Alt gikk dessverre ikke helt etter planen. På grunn av vanskeligheter med å få låne lift over så mange dager ble ikke alt ferdig. Men allikevel ble følgende utført: Oppe på taket mot syd - øst, hadde en takstein knekt og ramlet ned. Den ble erstattet med en ny. Takvinduer ble oppkittet og påført to strøk maling. Husets langvegger, altså mot Nord og Syd ble malt. Samtidig ble undersiden av

takrenner vasket, de var svært skitne. Dette vil si at det mest arbeidskrevende med huset er nå utført. Igjen står nå bare husets kortvegger. Dette arbeidet skal gjøres ferdig til sommeren. Videre ble arbeidet med stakittgjerdet rundt eiendommen påbegynt. Dette arbeidet ble mer tids og arbeidskrevende enn kanskje forventet. Da vi måtte spare penger, begynte arbeidet først i skogen. En broder ga oss tømmer i gave. Tømmeret ble så saget på dugnad. Men dessverre viste det seg at dette ble alt for lite. Med et så langt og høyt gjerde måtte vi i tillegg kjøpe inn materialer for ca. 20000,- Også malingsarbeidet viste seg å være nokså arbeidsomt. Det kan nevnes at det bl.a. går med over 1000 staver i gjerdet. Også dette arbeidet må videreføres til sommeren.

Hva har så skjedd i mer frimurerisk sammenheng? Av store saker må det nevnes at den 5. sept. ble ny Provincialmester i Trondheim innsatt av Ordenens Stormester. Hans navn er: John Albert Solberg. Han var tidligere Dep.Prov.M. og har for øvrig lang tjenestetid i Ordenen.

Jeg hadde gleden som representant for vår loge, å være tilstede ved denne store og høytidelige begivenhet. Fra samtlige loger på Helgeland ble det i takknemlighet til br. Magne Lyngstad for hans oppofrende tid som Provincialmester, gitt en akvarell malt av br. Nils Toft.

Ved denne anledning vil vi takke for all verdifull bistand i de forløpne år, og ønsker han glede og helse i mange, mange år.

Vi ønsker videre den nye Provincialmester til lykke i hans embede og ser frem til et godt og verdifullt

samarbeide i tiden som ligger foran oss.

Også på våre mer hjemmelige trakter har det skjedd en stor begivenhet. I Sandnessjøen hadde O.M. br. Ole Bjørn Sverdrupsen bedt om avløsning. Etter en samlet tjenestetid på 20 år, den første tiden som O.B. deretter etterfulgt av 12 år som O.M., fikk han avløsning av den valgte br. Bjørn Helge Hansen.

Innsettelsen skjedde den 16.okt. under ledelse av vår nye Provincialmester m/følge.

Tilstede som gjester var vår tidligere O.M. br. Kåre og undertegnede. På vegne av brødrene i Mosjøen, hadde jeg gleden av å overrekke en veggklokke i tinn med inskripsjoner som takk for et meget godt samarbeid i alle disse år. Den nye O.M. ble deretter lykkeønsket med ord og blomster.

Tiden går... .

Ved årets siste måned kan det være på sin plass å stoppe litt opp, for å se seg tilbake. Gjøre opp status så å si. - Hvordan har året forløpt, har vi utført alle våre gode forsetter, er noe ugjort, kan det stå noe tilbake?

For logen, har året vært et godt og fremgangsrikt år. Vi har i løpet av året, des. mnd. medregnet, fått 7 nye brødre. Et svært gledelig tall. En spesiell velkomst hilsen til dere alle.

Håper dere finner dere godt til rette. Jeg vil også benytte anledningen til å takke brødrene for all hjelp og støtte i året som nå ebber ut. - Takk også til dere alle, for at dere er med i fellesskapet vårt!

En jul er i vente. - Det er en tid de fleste av oss både gleder seg til og lengter etter. Det handler om behovet av å høre sammen med noen.

Det er rart med gleder: De er størst hvis vi kan dele dem med noen. Julen er en

slik tid, der familie og venner er samlet. La oss også samle oss om julens budskap: "Engelen sa: Frykt ikke ! Jeg kommer til dere med bud om en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren."

En velsignet jul til dere alle og et godt nytt år.

Med broderlig hilsen

Thorstein A. Karstensen/OM

Tannlege Hoff Pettersen AS

Adr: Strandgt. 8,
8656 MOSJØEN

Tlf: 75 17 10 71
Fax: 75 17 10 70
Postadr: Postboks 43,
8651 MOSJØEN

midlertidig adresse i Josefinesgt. 26, 2. et. Men det finnes ingen spor etter henne siden da. I alle fall har ikke jeg funnet noe.

Sønnen Henry Wheeler likeså. Sporløst borte. Søkte overalt i hele verden, men helt håpløst.

Siste håp er lillebror, Thorvald Fritjof Church, født i Norge i 1873. Og endelig litt nytt.

Han utvandret til USA i 1891, trolig sammen med en kamerat fra Vågan.

Han slo seg ned i Cook i Illinois. Her fikk han 5 barn sammen med sin kone, Anna Maren, og de ble stort sett boende på samme sted, i alle fall frem til 1820 da de er registrert i folketellingen.

Det er folketellinger tilgjengelig på nettet for USA for årene 1900, 1910, 1920 og 1930. Men i 1930 er alle spor borte – tilsynelatende. Verken Thorvald eller Anna er å finne. Helt til det viste seg at Thorvald hadde skiftet fornavn til Thomas F. og konen til Maren Anna. De bodde fremdeles i Illinois, men var nå flyttet til Chicago. Så frem til 1930 har vi kunnet følge familien og med 5 barn skulle det være gode håp om å finne etterkommere. Noe foto har vi ikke, så jakten fortsetter. Men det får vente til neste nummer av NUDA VERITAS

JAKTEN PÅ CHURCH

v/Nils Erik Østerud

Oppdraget fra OM var klart. - "En av de første frimurerne i Mosjøen, en av syv omkring 1870-1880, het Henry Church. **Finn et bilde av Church**".

Så var jakten i gang. Det var ikke mye vi visste om ham. Bare at han var frimurer, ja og så navnet. To klare fordeler pekte seg ut. Han levde i Vefsn en gang mellom 1865 og 1900. Og fornavnet var Henry – med Y. Det er relativt sjelden vare i Norge. I alle fall på 1800-tallet. Mannen måtte enten være engelsk eller ha engelske foreldre eller nære slektninger. Med dette som utgangspunkt startet jeg der slektsforskere starer når utgangspunktet er magert, med folketellingene. I 1865, 1875 og 1900 var det komplette folketellinger for kongeriket Norge og i en av disse måtte han vel finnes. I 1865 var det 81 personer med fornavnet Henry i Norge, i 1875 var det 110 og i 1900 hele 2705.

Etter som alle de talte gode nordmenn er lagt inn i databaser for hver enkelt folketelling var det relativt enkelt å innsnevre søkene til Nordland fylke og deretter Vefsn eller Mosjøen. Og ganske riktig. I 1875 bodde det en Henry J Church i Mosjøen med kone Mary Annie og tre barn, datteren Carry Flora Maud og sønnene Henry Weeleer og Thorvald Fritjof.. Av disse var det bare yngstemann som var født i

Norge, så paret giftet seg trolig før de kom til Norge. Han "far sjøl" som oppført som "Kasserer på dampsaug, altså bruket på Halsøy. De bodde på sagbruket, i bolig nr. 10 sammen med formannen på saga, Carl Andersen og hans familie.

Så hadde vi noen knyttingspunkter allerede, Mosjøen, Halsøy og Engelsbruket. Men ingen av de sporene førte til noe bilde.

Neste steg var folketellingen 1900. Jo da, 121 Henry'er i Nordland, og en med etternavn Church i Vågan. Sammen med konen bodde han altså i Vågan kommune, mens alle tre barna var flyttet hjemmefra. I Vågan er han titulert som "Landhandel-Brittisk Konsul Brugsbestyrer. (Guano Tran).

Men noe bilde, nei der var vi like langt. Kontakt med lokale historikere og slektsforskere i Vågan førte ikke frem. Og guanofabrikken er borte for lenge siden. Og med den all kommunikasjon og dokumentasjon. Så var det å lete etter etterkommerne, og høre om de har bilde av Henry. Men hvor var de?. Datteren Maud befant seg i Christiania, der hun bodde på en

EntreprenørTeam AS

Mattismoen 1 8656 Mosjøen
Tlf : 75 17 44 30 Fax: 75 17 25 41
Epost: post@entreprenorteam.no
Web: entreprenorteam.no

Kontortid Mandag - Fredag: 0700 - 1600

Bademiljø

Brødrene Skjervstad a/s Rørleggerforretning

Havnegt. 35 8663 Mosjøen
tlf. 75 17 13 02 fax: 75 17 47 33
mobil:948 92 663 / 948 92 664 / 948 94
452
org.nr: E-post: firma@skjervstad.no

Bohus Baadstrand

C.M. Havigsgate 16, 8654 Mosjøen

Åpningstider: Hverdager 9-15

Torsdager 9-18 Lørdager 10-15

Kontakt: Tlf. 75 11 14 50 Fax. 75 11 14 51

E-post: terje.a.baadstrand@bohus.no

utkommer ved behov, 2-3 ganger pr. år og distribueres primært til medlemmer av logen men er også tilgjengelig for andre.

Ansvarlig for utgivelsen er Nils Erik Østerud Trykking på eget trykkeri. Bladet distribueres også som pdf-fil på logens webside,

www.stmichael.no

Fra vårt loges museum

I vårt nye staselige logebygg, finnes i kjelleren et rom som er innredet til et museum. I dette rommet finnes en omfattende samling av antikke frimurergjenstander fra Norge og mange andre land.

Denne samlingen ble gitt i gave fra meg i anledning innvielsen av det nye logebygget. På samme tid donerte jeg også min boksamling av frimurerlitteratur, bestående av omkring 900 registrerte titler. Begge disse samlingene må vel sies

å være ganske enestående og unike. Det er vel heller ikke hverdagskost, at en loge får en slik storslått gave. Boksamlingen favner vidt og er fra mange land, spesielt de nordiske er godt representert. Det finnes f.eks. bøker fra 1700 tallet og helt opp til våre dager. Nevnes kan den eldste boken som er en fransk frimurer katekisme fra 1744. D.v.s. fra tiden før frimureriet kom til Norge. (1749)

Når det gjelder gjenstandene i museet, er disse ikke formelt registrert og katalogisert enda, men dette arbeidet er nå påbegynt. Det meste av bakgrunns-materialet om gjenstandene er lagret, slik at arbeidet synes ikke uoverkommelig. I denne samlingen finnes også gjenstander fra 17- 18 og 1900 tallet. Glass samlingen er den desidert største, med et 70 talls vidt forskjellige glass. Det eldste glasset er fra England, og er fra omkring 1740 tallet. I logesammenheng tror jeg faktisk vi her har en av de største samlinger av frimurerglass i landet.

Men alt dette, har selvsagt ikke blitt til av seg selv. Jeg vil fortelle at arbeidet har beskjeftiget meg daglig i 20 år. Til gjengjeld vil jeg si, at det har vært en utrolig engasjerende og spennende tid. Auksjoner i inn og utland, reiser og besøk i flere land. I kjølvannet av alt dette, har kontakter med brødre og utenforstående blitt knyttet over hele verden. Korrespondanse via brev og e.post har gått til bl.a. land så langt borte som: Australia, New Zealand, Sør-Amerika, Nord-Amerika, Canada, Karibia. I tillegg kommer flere land her oppe i Europa. Imidlertid er jeg glad over at jeg begynte å samle så tidlig, fordi det synes som om markedet nå er gått tomt for antikke objekter. Det kan gå måneder mellom hver gang en spesiell og unik gjenstand, blir lagt ut på auksjon eller for salg. Og når markedet krymper inn av antikke saker, dukker kopier og forfalskninger opp. Jeg har dessverre registrert mer av denne styggedommen nå.

Når det angår bøker, kan jeg nevne at for noen år siden,

fantet det i London et antikvariat med et eget stort rom reservert frimurerlitteratur. I dag finnes det ingen bøker igjen, mannen som styrte med alt dette er også blitt borte.

I København fantes det på lignende vis også et antikvariat som bl.a. hadde spesialisert seg på frimurerlitteratur. Politikens Antikvariat heter det, men også de har lagt ned denne avdelingen, fordi det var ikke noe mer å selge. Imidlertid fikk jeg gleden av å få kjøpe det siste av eierens personlige samling.

Her i landet er det langt imellom og heller sjeldent, at noe interessant dukker opp.

Med så mange gjenstander nede i museet vårt, sier det seg selv at det vil være nesten umulig for en besøkende å få oversikt over alt som finnes. Dessuten knytter det seg en historie bak nesten hver eneste gjenstand. Mange historier er i tillegg spennende og meget interessante.

Jeg vil derfor forsøke med fast spalteplass i hvert nummer, å fortelle om de "skatter" vi er eiere av.

Denne gang har jeg valgt ut en norsk frimurermedalje. Her må det sies at vi i motsetning til våre naboland, har vært meget sparsommelige med hensyn til å utgi minnemedaljer. Frimurerordenen i Norge har bare i alt utgitt 3 medaljer. Disse ble utgitt henholdsvis i anledning gjenreisningen av Ordenen (1957), Ordenens 100 års jubileum (1991) og 250 års jubileet (1999).

Jeg har valgt ut medaljen som kom ut i 1957, og som vi for øvrig eier 2 stk. av.

Som kjent ble krigsårene meget vanskelige år for frimureriet i alle land som var i krig. Her hjemme ble stort sett alle logebygg "overtatt" av okkupasjonsmakten, og alt frimurerisk arbeid ble etter ordre fra Hitler, - forbudt.

I Oslo ble Stamhuset besatt av Wehrmacht med en gang den 9. april 1940, rett og slett fordi soldatene måtte ha et sted å bo. Men etter hvert fant soldatene seg bedre husvære og flyttet ut. De etterlot seg en gård sterkt maltraktet og vandalisert. Soldatene hadde skutt gjennom malerier. Stoltrekkene var revet opp. Man hadde til og med brukt hester oppe i den store festsalen i 2. etg. Her fantes tydelige merker etter hestesko på den fredede parketten. Videre fortelles det at interiøret så ut som i en fjøs.

Etter statsakten på Akershus den 1. februar 1942, fikk Quisling bygningen i gave fra reichkomissar Josef Terboven. Dermed

var det satt punktum for det frimureriske arbeidet. Da krigen var over, var hele bygningen i en meget sørgelig forfatning. Nazistene hadde i tillegg til raseringen, utført et omfattende ombyggnings arbeid. Det ble derfor nødvendig å gjenoppbygge hele bygningen innvendig. Mest ramponert var Johannessalen og festsalen. Men ikke nok med dette, de hadde beslaglagt alle økonomiske midler som fantes i Ordenen. Bankkonti, aksjer og legater var omsatt og brukt opp. Men takket være giverglede fra brødre i hele Norge og i utland. Fra Amerika ble det gitt store pengebeløp, lyktes man å komme i gang med gjenoppbyggingen.

Store ombygningsarbeider og utfordringer hvilte derfor som en følge av alt dette, på brødrenes skuldre. Ordenens Stormester i 1945 hette: Jacob Hvinden Haug, av yrke var han Generalmajor. Han sto derfor overfor mange store og vanskelige valg i årene som fulgte, og for ham ble dagene utvilsomt lange.

I 1957 altså etter 11 år i stadig oppofrelse og hardt arbeid var kreftene oppbrukt, og han måtte av helbredsgrunner trekke seg tilbake.

Til minne om denne store og oppsiktsvekkende innsats for Ordenens gjenreisning, ble det besluttet å utgi en minnemedalje. Billedhuggeren Ville Aarseth modellerte, myntgravøren Øyvind Hansen på Den Kgl. Mynt graverte stempelen og gullsmed J. Tostrup slo medaljene. Opplaget var

på 800 medaljer i bronse, 4 i sølv og en medalje i gull. På medaljens forside finnes en avbildning av : Den Norske Frimurerordens våpenskjold, rundt kanten står det skrevet: Til minne om Ordenens Gjenreisning - Fra Takknemlige embedsbrødre.

På baksiden finnes portrettet av O.S.M. Rundt kanten står det skrevet: Jacob Hvinden Haug Den Norske Frimurerordenens Stormester 1945 - 1957

Gullmedaljen ble selvsagt og meget fortjenestefullt overrakt til ham. Når det gjelder sølvmedaljene, har jeg ingen opplysninger om dem, men jeg ville nesten tro at de tilfalt fire sentrale og arbeidsomme nøkkelpersoner under gjenreisningen. Bronsemedaljene ble utlagt for salg.

Hvor befinner sølv og gullmedaljen seg i dag ? En sølvmedalje finnes i museet, hvor de andre er, vites ikke. Gullmedaljen var lenge en gåte. Hvor ble den av ? Den veide forresten hele 110 gram. - Etter at Hvinden Haug gikk bort i 1961, gikk medaljen i arv til hans arvinger.

Ingen tenkte vel akkurat ikke på hvor den befant seg, før den uventet i 1999 dukket opp til salgs i Tyskland. Oslo Mynthandel fikk nyss om saken, og det ble innledet forhandlinger med hensikt på å få kjøpe den tilbake.

Forhandlingene gikk i orden og den 3. september 1999 ble medaljen ved en høytidelighet overrakt O.S.M. br. Syver Hagen. Fra denne stund, ble gullmedaljen innlemmet i museets samlinger.

LOGEN TAKKER

v/Rolf Erik Sørensen

Mange har sikkert registrert at det er kommet på plass et piano spisesalen. Da Fru Haugans Hotel gikk til innkjøp av et nytt stort konsertpiano, ble det pianoet som de allerede hadde overflødig. Jeg tipset Alf om at vi trengte et piano i Logen, et tips han reagerte på umiddelbart. Pianoet ble donert, og har nå fått sin plass der det skal være. Pianoet er jo universalinstrumentet for alle som kan spill

e et tangentinstrument. Nå står det der, og kan benyttes i mange sammenhenger, kanskje spesielt i forbindelse med utleie til konfirmasjon og andre selskapseligheter. Dessuten er det et uvurderlig hjelpemiddel for kordirigenten under sang-øvelsene.

Nok en gang retter vi en stor takk til Alf for hans gavmildhet. Og bare for å ha sagt det. Dersom vi skulle ha anskaffet oss et tilsvarende nytt instrument, ville det ha kostet oss ca 40.000,

INTERSPORT
INTERSPORT MOSJØEN
8656 Mosjøen - Tlf. 75 17 07 30

Gjæstfrihet siden 1794
Fru Haugans Hotel
Nord-Norges eldste hotell
Tlf. 75 11 41 00
Faks 75 11 39 10 - E-post: res@fruhaugans.no

Strandgt. 39, Pb 81, 8651 Mosjøen
www.fruhaugans.no

Medlem av
De historiske
HOTEL & SPISESTEDER

KLIPPEN
FRISØR
Anne & Merete

ÅPENT
MANDAG - FREDAG

Tlf 75 17 400

BYGGMAKKER
Flokkmann

Jernbanekaia, 8663 Mosjøen
Tlf. 75 17 19 33, fax 75 17 47 32